A°. 1855. N°. 182.

WOENSDAG 1 AUGUSTUS.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 1 Augustus.

Groote veranderingen, merkwaardige omkeeringen in denkwijze van personen en geheele volken heeft de geschiedenis voorzeker gestadig aan te wijzen, maar zeldzaam eene grootere en meer merkwaardige dan die in de laatste halve eeuw in ons werelddeel plaats had. Het jaar dat wij beleven, de beide laatste maanden vooral, vormden het veertigjarige gedenkfeest der vergeefsche pogingen van *Napoleon I*, om zijn gezag over Europa te handhaven en te herstellen; van de algemeene geestdrift en eensgezindheid der volken van ons werelddeel, om goed en bloed te offeren, ten einde zich tegen Fransche overheersching en invloed te vrijwaren. Het riep voor onzen geest de dagen van *Ligny*, *Quatre-Bras* en *Waterloo*, waar onvergankelijke lauweren door Nederlanders, Britten en Duitschers geplukt werden. Het deed ons terugdenken aan eenen *Wellington*, zoolang in krijg- en staatkunde de hechtste steun van Groot-Brittannië, aan zoo velen van Engelands uitstekendste mannen, die, onderrigt door de geschiedenis huns vaderlands en de ervaringen van hunnen tijd, aan geene opregte vriendschap met Frankrijk denken konden, zonder fnuiking en beperking van Frankrijks magt en heerschzucht.

Het herinnerde tevens aan een Russiesch vorst, die de ketenen van Europa kwam breken en door de volkeren van Westelijk Europa, tot zelfs in Engeland, als redder en beschermer met de luidste toejuichingen werd ontvangen; aan een Rus, die der Fransche natie eene vrijgevige staatsregeling poogde te schenken (1), welke zij noch van eenen *Napoleon*, noch van een *Bourbon* erlangen zoude.

Die dagen besloten een tijdperk, waarin de rampen des oorlogs ons werelddeel zoo geschokt, zoo diepe wonden daaraan geslagen hadden, dat men gemeend zoude hebben, dat het menschdom, vooral bij het genot van vrede en toenemenden welstand, bij de voorregten eener hoog uitgemeten beschaving, nooit weder — dan waar andermaal de wezentlijkste en gewigtigste belangen op het spel kwamen — zich tot dergelijke toestanden zoude laten terugbrengen.

Veertig jaren, een oogenblik in de Wereldgeschiedenis, hebben in dat alles eene omkeering gebragt, zoo groot en onverwacht, dat de helderste staatsman ze niet had kunnen vermoeden. Onder een anderen *Napoleon* ziet men Frankrijk thans door den innigsten band van vriendschap met Engeland vereenigd, en bezig, om Westelijk Europa tegen datzelfde rijk te wapenen en als tot een kruistogt in het belang van vrijheid en beschaving op te wekken, waarvan het voor veertig jaren verbreking der Fransche kluisters verwachttede! De man, die aan het konstitutioneel leven in zijn vaderland een einde maakte, ziet men in Engeland door regering en volk met den grootsten geestdrift ontvangen en geëerd. Eene koningin van het trotsche Albion buigt zich, op haar vorstelijk slot van Windsor, te midden van hare grooten, den hooghartigen Engelschen adel, neder, om het ridderlint op de borst te bevestigen van hem, die nog voor weinige jaren als een onbekende uitgewekene door Londens straten doolde, die voor nog korter tijd door de Engelsche bladen als een meineedige en overweldiger geschandvlekt werd!

Engelsche legers en Engelsche veldheeren strijden nevens en onder Franschen, en worden, op bevelen uit Parijs, bij duizendtallen geofferd, om de schande van dien *achttienden Junij* door een schitterend wapenfeit *uit de geschiedrollen van Frankrijk te wisschen.*

(1) *Gervinus*, *Geschichte des neunzehnten Jahrhunderts* Bnd I, die zeker niet van te groote Russenliefde verdacht zal worden.

Die gedenkdag van 18 Junij en van het beleid eens *Wellingtons*, steeds in Engeland evenals onder ons door publieke plegtigheden bij het volk in herinnering gehouden, wordt thans op den veertigsten verjaardag zooveel mogelijk met stilzwijgen voorbijgegaan, om het gevoel van den doorluchtigen Bondgenoot niet te kwetsen, van wien Engeland hulp en steun ontvangt, wiens wenschen het welligt reeds gedeeltelijk als bevelen eerbiedigt.

Maar, die omkeering heeft plaats gehad in het belang van *vrijheid* en *beschaving*. Ziedaar, de groote leuzen waarvoor de Oostersche krijg immers werd aangevangen!

Vrijheid! bescherming van de zelfstandigheid van een zwak bondgenoot *tegen* Russiesche overheersching, om hem misschien *voortdurend* onder *eigen gezag* te houden. Wederopwekking van het Turksche rijk, maar op eene wijze, even onmogelijk als tegen de begeerte der wezentlijk Turksche en Mahomedaansche partij in dat rijk, die, gelijk meer en meer openbaar wordt, de inmenging der Westmagten en Christenen, als de grootste schande en schade voor den Islam beschouwt.

Bescherming van Europa tegen den overwegenden invloed van Russiesch despotisme, om daarvoor Franschen invloed en gezag te stellen? Of men er echter dan bij winnen zoude, is te betwijfelen. Immers de tegenwoordige Fransche regering gaat van denkbeelden uit, even onbestaanbaar met eene gematigde volksvrijheid, als de Russiesche, en der vrijheid van West-Europa geen minder gevaar dreigende. Of is het niet veel beteekenend, dat een prins van Engeland de publiciteit, dat bolwerk der Britsche instellingen, openlijk durft afkeuren, als schadelijk voor de behandeling van krijgszaken en minder doelmatig dan het stelsel der geheimhouding in Frankrijk gevolgd? Is het niet veel beteekenend, dat alle landen tot aanneming der Fransche denkbeelden over den nadruk worden genoopt, die in den grond niets anders beoogen, dan beperking der vrije mededeeling van denkbeelden? Is het niet veel beteekenend, dat men met ernst in Engeland over eene invoering der konskriptie denkt? Is het niet onrustbarend, dat daar de lagere klassen, onder den invloed van socialistiesche leeringen, in de laatste tijden den eerbied schijnen te vergeten, die men in Engeland tot dusverre steeds voor de wet en zijne vertegenwoordigers bleef koesteren?

Niemand voorzeker zal dergelijke verschijnselen geruststellend voor de vrijheid en rust van Europa houden. Velen echter vreezen de gevolgen daarvan niet, omdat zij verwachten, dat de Magt, van welke die pogingen uitgaat, geen bestendige zal zijn, en Frankrijk eenmaal weder in het genot van staatkundige vrijheid zal hersteld worden. Hoe dergelijke herstelling plaats zal hebben, is niet te voorzien, *wel* is echter bekend, dat Fransche vrijheid meestal in *anarchie* ontaard is, eene kwaal, waarvoor wij Europa steeds evenzeer als voor Frankrijks tegenwoordige staatkunde wenschen bewaard te zien.

Beschaving hebben wij nooit van oorlog verwacht. Allerminst van een krijg geheel uit zuivere bedoelingen, uit zelfzucht gesproten. De jongste ervaring heeft deze meening op schrikkelijke wijze bevestigd. Deze oorlog is een schandvlek voor Christenen, een onuitwischbare smet op onze eeuw van beschaving, hij gaat gepaard met schending van de beginselen van volkenregt.

Het is een gruwzaam moorden, waartoe duizenden voor geld gekocht worden. Men heeft te regt wraak geroepen, toen in de vorige eeuw Duitsche vorsten hunne onderdanen aan de Britsche regering voor geld leverden, om in Amerika gedood te worden. Maar wij vragen, of de Sardinische Regering beter heeft gehandeld toen zij, tegen eene ruime Engelsche subsidie, hare legerbenden naar de Krim zond? Alleen de vorm verschilt.

Daar, waar de Westersche verbondenen tot dusverre voordeelen behaalden, bestaan die doorgaans, als in de *Oost-* en *Azof zee*, in het verbranden en plunderen van de bezittingen van weerloozen, in het vernielen van bijzonderen eigendom. Het behoeft geen betoog, dat dit met het volkenregt strijdt. Oorlog wordt niet gevoerd tegen bijzondere personen. Gruwelen als te *Yeni-Kale* door Engelschen, Franschen of Turken gepleegd zijn, herinneren aan die der benden van *Tilly* te Maagdenburg, leeren althans dat de Westersche beschaving den Turk nog niet tot haar hooger standpunt heeft weten te verheffen, maar wel, dat zij zelve tot Turksche barbaarschheid kan afdalen. En de bekende *Punch* zoude als tegenhanger van zijn tafereel, hoe Russische barbaren op de Finsche kust eene parlementaire vlag schenden, welligt eene schets kunnen geven, hoe Westersche beschaving zich in de Krim in moord en vernieling openbaart.

Nog eens, wij verwachten niets dan toenemende verbittering en woede uit dezen krijg. Wij zien voor Groot Brittannie, daarin en in het bondgenootschap met zijn vroegeren tegenstander, niets dan *rampen* en *vernedering*; — voor hem, dien men als de groote oorzaak des krijgs aanmerkt, welligt de oorzaak van diepen val; — en voor Europa, bij deze dagen van geschiedkundige herinneringen vooral, eene waarschuwende stem, om, uit vrees voor Russieschen invloed, aan de andere zijde niet te zeer toe te geven aan Fransche denkbeelden en sympathiën!

— Naar men berigt, is de leening in Frankrijk tot veel hooger cijfer geklommen, dan men had berekend. Voor zoo verre bekend is, is er voor 3100 millioen ingeschreven en levert de 1e storting dus reeds meer dan 300 millioen op. Deze uitslag geeft een bewijs, hoeveel het openbaar krediet in deze dagen vermag.

Er zijn berigten uit het Oosten, die nader gewag maken van de beide uitvallen der Russen op den 15 en 17. De verbonden troepen hebben zich daarbij op de meest heldhaftige wijze gekweten. Spoedig verwacht men thans, dat de aanval op de vesting hernieuwd zal worden. Mogt die tegen alle berekeningen aan op nieuw worden afgeslagen, dan zal men in het vervolg de zaak grootendeels aan de genie en de artillerie moeten overlaten. Men beweert te Parijs, dat in ieder geval Sebastopol zoo wordt ingesloten, dat zelfs, indien men op nieuw moest overwinteren, de Russen geene ruimte zouden overhouden, om zich goed te bewegen. — Men heeft gesproken van het plan, om *Omer Pacha* naar Klein-Azie te doen vertrekken, maar de Divan schijnt zich daarmede niet te hebben kunnen vereenigen. — Toch verdient de toestand in klein Azië wel de aandacht. Onlangs werd door den heer *Layard* nog in het Parlement daarover gezegd: »Al wat men tot dusverre gedaan heeft strekte om het Turksche gouvernement in Klein-Azie werkeloos te houden. Aan de waarschijnlijke gevolgen dier handelwijze kan ik niet zonder angst denken. Indien het den Russen, gelijk te vreezen is, gelukt Kars in te nemen, dan valt gansch Klein-Azie in hunne magt; en hoe zullen wij dan vredes-voorwaarden kunnen stellen? In dat geval toch zou de slooping van Sebastopol en de vermeestering der Krim ons weinig baten en voor Rusland geen groot verlies zijn. Want als wij vredesvoorwaarden stelden en verklaarden de Krim als on-

derpand voor derzelver aanneming te zullen in bezit houden, zou Rusland ons antwoorden, dat het de Krim niet behoefde zoolang het Klein-Azie als onderpand voor zijn overwigt in het Oosten in bezit had. Kortom, de staat der zaken in Klein-Azie is een punt van het hoogste, van beslissend gewigt; en ik verzoek het gouvernement dringend, daarop het oog te vestigen."

Te Weenen begint eene minder goedgunstige stemming jegens de Westmagten te heerschen. — De *Sun* doet met de Engelsche pers zijn best, om de betrekking tusschen Engeland en Oostenrijk weinig vriendschappelijker te maken. Dat blad zegt o. o., »dat Oostenrijk onmogelijk onzijdig kan blijven en dat het thans wel denkbaar ware, dat het de partij van Rusland koos. Oostenrijk zou echter minder gevaarlijk wezen als vijand, dan als valsch vriend. Koesterde het geen vrees voor Polen, Hongarije en Italie, het Weenerkabinet zou reeds lang tot de vijanden van Engeland behoord hebben." Na dezen uitval tegen Oostenrijk vaart het Eng. blad nog heftiger uit tegen koning *Leopold*, wien het verwijt minder te hechten aan den familieband met Engeland dan aan den pas gesloten band met Oostenrijk. *Le Nord* wijst ter dezer gelegenheid er op, dat de Engelsche pers, ter gevalle van de handelsbelangen van Londen en Liverpool, zich er weinig over bekreunt, een Keizer of een Koning aan te randen, waarmede het Britsche hof toch op zeer vriendschappelijken voet is.

Le Nord bespreekt heden op nieuw de oorzaken van den oorlog. Hetgeen de Westmagten in den beginne beoogden, hebben zij verkregen; thans is het denkbeeld eener magtsbeperking van Rusland, dat het eerst door den minister *Drouyn de Lhuys* is geopperd, tot een stelsel geworden. Zal echter Rusland, dat achtereenvolgens de Tartaren, de Polen, de Zweden en voor kort een *Napoleon* heeft verwonnen, thans vernederende voorwaarden aannemen? Duitschland heeft in den beginne zich krachtig tegen Rusland betoond, en Rusland heeft toegegeven, alhoewel het overtuigd was, dat men zijne ware bedoelingen miskende. Nu is het de vraag, of de bezetting van Konstantinopel en Athene het Turksche rijk in zijne onafhankelijkheid niet meer bedreigt, dan de bezetting der Donauvorstendommen, en als er sprake is van Europeesch evenwigt, of het dan niet noodig is, dat ter wille van den vrede ook in het oog gehouden wordt het evenwigt ter zee, 't geen thans voorzeker verbroken blijkt.

Men moet erkennen, dat men te Parijs in strijd met de Engelsche pers groot vertrouwen in Oostenrijk blijft stellen. — Het bestaan der nota, die volgens het *J. des Débats* tusschen Rusland en Oostenrijk zou gewisseld zijn, wordt trouwens door de *Oester. Zeit.* ontkend.

In Napels, waar een vertrouwelijke brief door de policie is uitgevaardigd, om de gestrengste maatregelen te nemen tegen de verdachten, en waar kommissien voor het uitdeelen van stokslagen zijn opgerigt, heeft de regering tegen baarden, snorren en hoeden geageerd. Weldra zal het in Napels als toppunt van bestuurswijsheid moeten worden voorgeschreven, hoe de regering de burgers wil gekleed zien!

Men verwacht voor den geheelen Europeschen handel goede gevolgen van de nieuwe verdragen door de Engelsche regering met den koning van Siam en den keizer van Japan gesloten. Met Siam is de handel geheel vrijgesteld; er zal slechts een invoer van 3 percent behoeven betaald te worden. Voor uitvoer zal ook slechts eene geringe som gevorderd worden. Buitendien zullen de Engelschen instellingen in dat land mogen oprigten, vrij hunne Godsdienst uitoefenen en onder de regtspleging staan van een konsul. Met Japan zal de verhouding nog beter worden, als de nabijheid van Kalifornië de betrekking met Amerika veelvuldiger doet worden.

— Z. M. heeft aan *J. A. van der Lee*, op diens verzoek, eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeente Sassenheim, en tot burgemeester der gemeente St. Kruis benoemd *M. C. de Die.*

— Bij kon. besluit van 27 Julij 1855 is het kantoor der dir. bel. en akz. te Hoogkarspel c. a. ingetrokken, de daaronder behoorende gemeente Westwoud ingedeeld bij het kantoor Blokker, en Hoogkarspel bij dat van Grootebroek c. a., en, met betrekking der benoe[illegible] vervat in Z. M. besluit van 28 April jl., benoemd tat ontv. der dir. bel. en akz.: te Blokker c. a. den heer *J. C. Bast*; te Grootebroek c. a. de heer *A. F. R. E. van Hasselt*; te 's Graveland c. a., op den voet van één vereenigd kantoor, de heer jhr. *J. Lauta van Aysma.*

Bij kon. besluit van 27 Julij 1855 is benoemd tot ontv. der dir. bel. en akz. te Dalem c. a. de heer *D. L. H. van Bassen Jongbloet*, thans surnumerair.

— Z. M. de Koning wordt heden van Arnhem alhier verwacht, om met den sneltrein over Rotterdam naar de Residentie terug te keeren.

— Prins *Frederik der Nederlanden* is gisteren te Christiana aangekomen en met groote plegtigheid en geestdrift ontvangen.

— Z. D. H. de prins *Mustapha Bey*, zoon van den overleden *Ibrahim-Pacha*, is met een talrijk gevolg in de residentie aangekomen, en aan het hotel *de l'Europe* afgestapt, komende van Caïro.

— Z. E. de Minister van Justitie *D. Donker Curtius* is heden, komende van 's Hage, in het *Hotel des Pays-Bas* alhier afgestapt.

— Naar men verneemt, wordt er bij het ministerie van justitie ijverig gearbeid aan een voorstel van wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie. Besparing van onkosten voor de proces-voerende partijen zoude vooral daarbij in het oog gehouden worden.

— Er loopt een gerucht dat bij Gedep. Staten van Zuid-Holland het voornemen bestaat, om aan Z. E. den Minister van finantien te verzoeken eene voordragt te doen tot wijziging van eenige bepalingen in de gemeentewet, ten gevolge waarvan de gemeentebesturen den wijn en de sterke dranken aan eene zekere belasting zouden moeten onderwerpen, vóór dat men tot heffing van opcenten op de grondbelasting zoude kunnen overgaan. *'s Gr. N.*

— Bij de herstemming voor 4 leden van den gemeenteraad zijn gister opgekomen 1037 kiezers, uitbrengende 1031 geldige stemmen; gekozen zijn de heeren Mr. *O. van Rees* met 567, dr. *G. Munnicks van Cleeff* met 517, Mr. *S. J. van Lier* met 513 en *F. G.* graaf *van Limburg Stirum* met 474 stemmen; de heeren Mr. *B. G. A. Pabst*, Jhr. *A. L. E. Ram*, Mr. *C. G. de Balbian v. Doorn* en Jhr. Mr. *P. A. M. van Oosthuyse v. Rijckevorsel v. Rijsenburg* verkregen elk 463, 383, 370 en 177 stemmen. De laatste had verzocht niet in aanmerking te komen.

*— Ter verkiezing van een lid voor den gemeenteraad te Amersfoort zijn van de 537 bevoegden 435 kiezers opgekomen; verkozen is de heer *F. T. de Charro* met 243 van de 426 geldige stemmen, bij herstemming tegen over den heer Mr. *L. Zegers Veeckens*, die 183 stemmen heeft verworven.

— In de zitting van den gemeenteraad te Dordrecht, van Zaturdag jl., was aan de orde de beraadslagingen over het voorstel der raadskommissie tot afschaffing van den plaatselijken akzijns op het gemaal, en in de plaatsstelling van een hoofdgeld.

De opbrengst dier belasting was, zoo als reeds gemeld is, over 1856 door de komm. geraamd op *f* 40,000. Bij het afschaffen derzelve, stelt zij voor die *f* 40,000 te vinden door een hoofdgeld. Bij den aanslag van dit hoofdgeld worden de ingezetenen verdeeld in 3 klassen. In de 1. kl. die gerekend worden alleen tarwenbrood te gebruiken, bedraagt de aanslag *f* 3 per hoofd. In de 2., die gerekend worden tarwenbrood, maar ook roggenbrood te gebruiken, *f* 2. In de 3., die gerekend worden meestal roggenbrood en minder tarwenbrood te gebruiken, *f* 1. Op dit bedrag worden 10 opc. voor openbare posten geheven.

Nadat eenige leden het woord hadden gevoerd, werd het voorstel der komm. in stemming gebragt, en met 9 tegen 3 stemmen aangenomen.

— De raad der gemeente Weesp heeft in zijne vergadering van 28 Julij jl. besloten tot afschaffing van al de stedelijke indirekte belastingen, en daarvoor in de plaats te stellen eenen hoofdelijken omslag, in te gaan met 1. Januarij ek.

— De *Revue du grand-duché de Luxemburg* deelt eenige berigten mede over de Luxemburgsche spoorwegen. Bij een thans geratificeerd kontrakt, is Belgie verpligt den ijzeren spoorweg van Namen naar Arlon tot aan de grenzen van het Groothertogdom te verlengen, en de Groothertog is van zijn kant verpligt, op zijn grondgebied eene spoorweglinie aan te leggen ter vereeniging van den Belgieschen weg met den Pruissieschen railwaij, van Sarrebruck naar de Luxemburgsche grenzen met een zijtak naar Trier. Men is nu nog in onderhandeling met Frankrijk, om den ijzeren spoorweg van het Westen van Frankrijk, thans te Thionville besloten, met Luxemburg te verbinden.

*— In de zitting van de arr. rb. te Amersfoort van gister is de heer mr. *J. de Fremery*, nieuw benoemd substituut-griffier bij de arr. rb., op de gebruikelijke wijze geïnstalleerd.

— De landmail, die reeds sinds enkele dagen werd gewacht, is te Triest aangekomen, medebrengende berigten uit Batavia tot den 10 Junij. Aldaar waren aangekomen de schepen Javaan, Generaal Baron van Geen, Staatsraad v. d. Houven, Sara Alida Maria, Dankbaarheid, Jeannette, Henriette Geertruida, Mathilde, Catharina en Geertruida, Clio, Maria Magdalena, Zes Gezusters, Robertus Hendrikus, en Twee Jeanne's.

— Het *Hbl.* geeft heden het volgend levensberigt van den heer *v. d. Hoeven:*

»Gisteren leden het Vaderland, de Christelijke kerk en de letteren een groot en onherstelbaar verlies door het overlijden van onzen beroemden kanselredenaar en geleerde, *Abraham des Amorie van der Hoeven*, Lit. et Th. Doktor, Hoogleeraar bij het Seminarium der Remonstranten alhier. Van eene badreis, die aan zijne sinds lang kwijnende gezondheid het gewenschte herstel niet had aangebragt, met zijne echtgenoote en jongste dochter terugkeerende, ontsliep hij onverwacht en zonder smarten, aan boord der stoomboot Stolzenfels, nabij Arnhem.

Van der Hoeven werd den 22. Febr. 1798 te Rotterdam geboren, volbragt zijne studiën te Leiden, werd in 1819 proponent bij het Remonstrantsche kerkgenootschap, in welke betrekking hij gedurende eenige maanden de kerkdienst te Oude Wetering waarnam en in 1820 predikant te Rotterdam, alwaar hij den 14. Mei van dat jaar zijne intrede deed. Zeer spoedig verwierf hij zich aldaar dien roem van welsprekendheid, welke sedert met de jaren steeds is toegenomen, zoodat *van der Hoeven's* levensbeschrijver in zijn levenloop geen tijdperk van teruggang of vermindering, met uitzondering der ziekte, die zijn ligchaam heeft gesloopt, zal hebben te vermelden. Den 20. Junij 1827 werd hij tot hoogleeraar benoemd door de vergadering der Remonstrantsche broederschap en aanvaardde die betrekking alhier 28 Nov. 1827 met eene Oratie *de Germano Theologo, S.S. interprete.* Een jaar later vereerde hem de Groningsche hoogeschool met het doktoraat in de godgeleerdheid, en de Leidsche met dat der wijsbegeerte en letteren. In 1834 hield hij eene feestrede over het 200 jarig bestaan der kweekschool, aan welker hoofd hij stond en vierde in 1852 (kerkelijk) zijne 25 jarige ambtsbekleeding.

De Nederlandsche letterkunde dankt hem voor eene (in 1827 en 1852 uitgegevene) *verhandeling over Joannes Chrysostomus*, twee bundels en eenige afzonderlijk uitgegevene leerredenen, een bundel redevoeringen in geleerde genootschappen, twee feestredenen bij de inwijding der standbeelden van Prins *Willem I* en van *de Ruyter*, een *gedenkboek* van het seminarium der Remonstranten, verscheidene bijdragen en verslagen in de werken der 2. klasse van het kon. instituut, enz. Bijzondere melding, om de schoone en aandoenlijke uitdrukking van het diepe gemoedsleven, verdient zijne levens- en karakterschets van zijnen oudsten zoon, den in 1848 ontslapen leeraar *Abraham des Amorie van der Hoeven Jr.*, vóór diens nagelatene leerredenen. Van *van der Hoevens* verdiensten als kanselredenaar in bijzonderheden te gewagen, mag overbodig worden gerekend, waar zoo veel duizenden onzer medeburgers het gemis van de leering en troost zijner woorden diep betreuren en misschien nimmer weder naar de behoefte van hun hart zullen vervuld zien. Het kerkgenootschap, waartoe hij behoorde, dankt hem de opleiding van bijna al zijne tegenwoordige leeraars."

Het stoffelijk overschot des beroemden mans is

Arnhem ontscheept, en zal, naar wij vernemen, Donderdag e. k. te Utrecht ter aarde worden besteld.

— Met leedwezen melden wij, zegt het *Handelsblad*, dat onze korrespondenten uit schier alle oorden des lands de weder verschijning der ziekte in de aardappelplant berigten.

— Het hevig onweder van Zondag ll., dat ook zoo vlak boven onze stad zich ontlastte en te Opheusden zoo jammerlijk trof, heeft op verschillende plaatsen schade veroorzaakt. O. a. is de bliksem in de nabijheid van Mook in eene schuur geslagen, grenzende aan het nonnenklooster, met dat gevolg, dat de vlammen zich weldra boven de schuur verhieven; door spoedig aangebragte hulp is men den brand weldra meester geworden; de schade is zeer gering.

Op hetzelfde oogenblik is ook te Ingen eene boeren hofstede door den bliksem in brand geraakt en eene prooi der vlammen geworden. Van meerdere ongelukken hebben wij geene kennis bekomen.

Volgens schrijven uit Emden, heeft het onweder van de laatste dagen ook in Oostfriesland vele ongelukken aangerigt. Behalve dat daardoor eenige huizen, boerenplaatsen en molens zijn afgebrand en vernield, hebben ook nog waterhoozen schade verwekt en is o. a. in het kerspel Boerhave het hooi van drie deimatten land weggevoerd, waarvan men geen spoor heeft kunnen weervinden, strooihoopen opgeheven en verstrooid, en schapen in de lucht opgenomen, die op verren afstand weer neervielen.

SPANJE.

MADRID 25 Julij.

De diligence uit deze hoofdstad is den 19. dezer, des avonds, op eenigen afstand van Burgos, weder aangehouden en uitgeplunderd.

Te Barcelona heeft men eene menigte personen gearresteerd, die men naar eene of andere kolonie zal zenden.

De militaire gouverneur van Girone heeft den 16. Julij een dagorde uitgevaardigd, waarin hij zegt, dat hij onderrigt is, dat de Carlisten zich in het gebergte op de grenzen hebben verscholen, en voornemens zijn, zich in het Lampourdansche te werpen, om de rijke en vrijzinnige inwoners te overvallen; doch dat hij maatregelen heeft bevolen om hun doel te verijdelen. De alkades zijn verantwoordelijk gesteld voor de uitvoering van die maatregelen; zij zullen bij nalatigheid als vijanden van de Koningin voor eene militaire kommissie worden gesteld. De eigenaren van afgezonderde landhoeven zullen verpligt zijn, zoodra zij verdachte lieden in den omtrek bespeuren, hunne deuren te sluiten en een expresse naar het nabij gelegen dorp te zenden, om aldaar aan te geven het getal personen en den weg, welken zij hebben ingeslagen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 27 Julij.

Men kan niet ontkennen, of er ontstaat eenige wending in de meening over de Oostersche aangelegenheden. Er is geene sprake meer van, om den oorlog in Polen te brengen met behulp van een fransch leger. De *Oost. Zt.* slaat thans een geheel andere toon aan, als voor enkele maanden. Het blad zegt: »in zake sympathie komen we in moeijelijkheid, nu de oorlog steeds voortduurt tegen onze stijfhoofdige bondgenooten en eene mogendheid, die steeds gereed is door welwillendheid onzen spijt te ontwapenen. Moeten wij nu medegevoel opwekken voor een vriend, die weinig gezind is in te willigen of een vijand, die geen gevaar meer voor ons is? Wij zien geene redenen, waarom de Westmagten den krijg moeten voortzetten, maar wij zien wel, dat Oostenrijk meer ten gunste der zaak van de Westmagten heeft opgeofferd, dan erkend wordt. Het wordt thans tijd alleen aan onze eigene belangen te denken."

Over Varna komt berigt, dat men in de Krim zich bezig houdt met den aanstaanden aanval van de Marine stad en met het vertrek der Turken onder *Omer Pacha* naar Klein-Azië. *Schamyl's* dood wordt niet bevestigd, en men meent, dat alleen de onverschilligheid der Cirkassiërs het Russ. leger heeft kunnen in staat stellen naar Kars op te rukken.

WEENEN, Dingsdag, 31 Julij.

De aartshertog *Karel Lodewijk*, broeder des keizers, is tot stadhouder van Tyrol benoemd.

Uit Konstantinopel heeft men van den 26. Julij berigt, dat de ongeregelde Turksche troepen, de Baschi-Boujoucks, in Engelsche dienst, bij de Dardanellen nog in opstand zijn, en hunnen kommandant, den Engelschen generaal *Beatson*, vermoord hebben.

De Fransche gezant, de heer *de Thouvenel*, heeft den 25. Julij zijne eerste audientie bij den Sultan gehad.

— 5 pCt. 76¾; L. van 1851 90; bank 958; wissel op Londen 11,38; op Parijs 140, zilver 20.

ENGELAND.

LONDEN 30 Julij.

Bij het overbrengen van gelukwenschingen aan generaal sir *G. Brown* door eene deputatie van Leamington, heeft de generaal zijne verontwaardiging te kennen gegeven over het geschrijf van sommige dagbladen; hij heeft beweerd, dat het toekennen van officiersplaatsen aan *gentlemen* door het leger gaarne gezien wordt, dat de krijgstucht er gemakkelijker door wordt, en dat het blijkt uit de officiele opgaven, dat de officieren hun pligt weten te doen: zij sneven steeds in betrekkelijk grooter aantal dan de soldaten.

De hertog *van Cambridge* wordt geen opperbevelhebber van het vreemden legioen. Hij gaat niet meer naar de Krim.

LONDEN, Dingsdag 31 Julij.

In de zitting van het Huis der Gemeenten van gister avond, heeft lord *Palmerston* zijn wensch te kennen gegeven, om de zitting op den 14. Aug. te sluiten.

Sir *F. Peel* heeft te kennen gegeven, dat het gouvernement orders had gegeven tot het aanwerven van een Italiaansch legioen. Het Huis, in komité vergaderd, heeft de gelden toegestaan, welke daarvoor gevraagd zijn.

— 31 *Julij.* Gec. 90⅞; Sp. 3 pCt. 37¼; 1 pCt. 18⅜; Rusl. 5 pCt. 101; 4½ pCt. 90; Holl. 4 pCt. 95¾; 2½ pCt. 64; Sard. 5 pCt. 86½, Braz. 101.

FRANKRIJK.

PARIJS 30 Julij.

De keizer komt heden avond hier terug, maar hij wil geheel *incognito* hier binnen komen.

De *Constit.* berigt van voor Sebastopol, van den 17. Julij, dat het weder, door regens wordt verfrischt. Den 15. was er groote krijgsraad gehouden, waarop *Omer Pacha* den 16. van Kamiesch naar Konstantinopel is vertrokken. De ruiterij doet verkenningen naar den kant van Chouleon en Baïdar; maar de Russen houden zich binnen hunne verschansingen. Hun vuur is thans zeer levendig, en het benadeelt ons veel; toch gaan wij goed vooruit. De afstand tusschen onze werken en die der Russen is thans te gering, om hen in staat te stellen hunne kolonnes te ontwikkelen.

Verdere berigten melden, dat eene embuskade, welke de Russen den 9. hadden genomen, den 12. op nieuw door de Verbondenen is bemagtigd, slechts met gering verlies van manschappen. De uitvallen der Russen doen weinig schade meer, ofschoon hun geschut dat van het zwaarste kaliber is. Het regent soms bommen in de loopgraven en daartegen is geene voorzigtigheid aan te wenden. Hoezeer onze werken vorderen, mag niet opgegeven worden, het schijnt evenwel, dat de Russen den Malakofftoren eenigzins ontwapenen, dat wil zeggen, om die sterkte in de tweede linie des te beter te wapenen. Dat de aanval niet zeer lang meer weg zal blijven, maakt men op uit het zoo veel mogelijk verzenden van alle zieken, terwijl de aanvoer van krijgsmaterieel steeds toeneemt. Verliezen wij elken dag bijna 40 man in de loopgraven, ook de Russen moeten nog al van ons vuur te lijden hebben. Op den 17. was men niet meer dan 40 ellen van de vijandelijke embuskaden verwijderd. Door dien korten afstand is de toestand wederkeerig niet beter. Toch blijft men zich in ons leger aan de vreugde wijden. Gen. *Canrobert* heeft zijn liefhebberijtooneel der Zouaven te Inkermann bij zich gehouden, maar gen. *Bosquet* heeft een 2e tooneel doen oprigten aan de Tschernaia, waarop dezelfde Zouaven de rollen zullen vervullen. Ook te Kamiesch wordt thans geld bijeengebragt tot het daarstellen van een tooneel.

Tegenover deze vreugdebedrijven verdient ook het hospitaalleven eene korte beschrijving. De doodelijk gewonden worden in de tenten gelegd, en zij, die eene operatie moeten ondergaan, naar de hospitalen gevoerd. Het is daar soms overmatig vol en de officieren van gezondheid hebben handen werks. In een dezer zijn 2 kapels voor de amputatien. De soldaten noemen die barak het slagthuis. Men hoort er slechts de bevelen der geneesheeren, maar bijna geene klagten. Het amputeren gaat zoo druk, dat men het gezien heeft, dat de gekwetsten zich naar de tafels sleepten, om toch spoedig te worden geholpen. Door de chloroform wordt de behandeling veel vergemakkelijkt en bijna altijd zijn de soldaten zeer verheugd, als zij weder tot bewustzijn komen en ondervinden, hoe gemakkelijk de operatie is afgeloopen.

Door de *Patrie* wordt gemeld, dat, behalve dat Ghenitchi en Berdianski op nieuw zijn beschoten, evenzeer als op andere punten, waar zich vijandelijke magazijnen bevonden, thans door de kanonneerbooten eene poging zou worden aangewend, om de groote brug te vernielen, die over de Stinkzee van Taganrog naar Simphoropol leidt. De Russen willen die versterken, maar zij is daartoe van te groote uitgestrektheid. Deze brug, die van Tchogar genoemd, ligt 20 mijlen ten Westen van de stad van Ghenitchi; zij is eene soort van estakade, 3 à 400 ellen lang; zij werd in 1737 gebouwd door gen. *Lasci*, die daardoor de waakzaamheid der Tartaren bedroog, die den Russischen gen. te Perekop of te Arabat opwachtteden. Men twijfelt niet, of de kanonneerbooten zullen ook dit punt van gemeenschap afsnijden. — Jeni-Kalé is in goeden toestand en wordt krachtig versterkt. Vele Tartaren komen hunne diensten aanbieden. Te Kertsch komen de inwoners slechts langzaam terug.

De 2 regementen Turksche kozakken zullen weldra kompleet zijn; het eene onder kolonel *Kirkor*, het andere, uitsluitend uit Polen en Russiesche krijgsgevangenen bestaande, onder prins *Czartoritsky*.

De aardbeving, die den 25. in een groot deel van Frankrijk is gevoeld, heeft vooral schrik gewekt in Zwitserland en in Noord-Italie. Ongelukken worden niet vermeld; de beweging heeft toch onderscheidene gebouwen doen ineen storten.

PARIJS Dingsdag 31 Julij.

De *Moniteur* deelt heden een verslag mede van den Minister van Finantien aan den Keizer, nopens den uitslag van de inschrijvingen in de nieuwe geldleening. Er hebben zich omtrent 310,000 inschrijvers aangeboden, die ingeschreven hebben voor 3 milliard 600 duizend francs (3,600,000,000 frs). De inschrijvers van 50 frs. en minder komen in dat cijfer voor 235 millioen. In de departementen, zijn 230,000 inschrijvers, die voor meer dan een milliard hebben ingeschreven. In het buitenland zijn voor meer dan 600 millioen ingeschreven. De inschrijvingen grooter dan 50 frs. zullen omtrent een tiende gedeelte van het ingeschrevene ontvangen.

— 31 *Julij.* 3 pCt. 66,90; Sp. 1 pCt. 18⅜.

MARSEILLE, Maandag 30 Julij.

De tijdingen uit Konstantinopel van den 23. Julij zijn hier aangebragt met de paketboot de Gange. De telegrafiesche linie van Turkije's hoofdstad met Andrianopel, in gemeenschap met die van Varna, is voltooid. De opening zal binnen eenige dagen plaats hebben.

De Porte had het koophandel verdrag en dat van onderlinge vriendschap met Griekenland geratificeerd.

De *Presse d'Orient* deelt de redevoering mede, welke de Fransche ambassadeur *Thouvenel* aan zijne landgenooten heeft gehouden, die hem een adres hadden gezonden. Hij heeft hierop geantwoord en gezegd, dat Frankrijk met kracht den oorlog zal voortzetten, en zal overwinnen.

De Tunische gezant heeft de troonsbestijging van den nieuwen bey *Mohemet* aan de Porte te kennen gegeven.

Mehemet-Pacha zou den 26 Julij als ambassadeur naar Parijs vertrekken, gevolgd van *Riza-bey* als raad van ambassade.

Omer-Pacha zal naar de Krim terugkeeren. Hij wenschte naar Azie te gaan als opperbevelhebber, doch de Divan heeft hem dit geweigerd. De serdar heeft den raad bijgewoond, waarin hij zijne vorderingen heeft voorgesteld.

De Pruissische gezant, baron *von Wildenbruck*, heeft van den Sultan de ridderorde van Medjidié ontvangen.

Tien duizend Franschen zullen te Maslak, te Galata en te Pera blijven kamperen.

Uit de Krim zijn berigten tot den 21. Julij. Een dagorde van den generaal *Pélissier* bevestigt de tijding dat de Russen den 15. en den 17. Julij uitvallen hebben gedaan en zijn teruggeslagen, den 15. Julij door de troepen, onder bevel van de generaals *de Lamotterouge* en *Ulrich*, en den 17. Julij door de troepen onder bevel van den generaal *Vinois*. Hij zegt, dat de nacht van den 17 Julij zeer vereerend is geweest voor de afdeeling van den generaal *Canrobert*, en dat geene uitvallen van den vijand den voortgang der belegeringswerken zullen stuiten. De Zouaven en de keizerlijke garden hebben zich vooral in den nacht van den 17 Julij door hunne dapperheid onderscheiden.

De Verbondenen zijn geslaagd, om in de ravijn van de Karabelnaïa, batterijen voor houwitsers te plaatsen, als ook batterijen om de Russiesche schepen in de baai van de scheepswerf te beschieten.

De aankomst van de keizerlijke Russiesche garden in Sebastopol wordt bevestigd, dewijl men, onder de Russiesche dooden, lijken gevonden heeft in die uniform gekleed.

Er was een koerier van het Turksche leger in Azië aangekomen, mede brengende tijdingen uit Erzerum tot den 10. Julij. Te Kertsch was de orde hersteld sedert de aankomst van troepen onder bevel van den kolonel *Osmond*. De inwoners kwamen in de stad terug. De Tartaren, als militie georganiseerd, deden goede diensten.

De kanonneerbooten der Verbondenen zijn gestationneerd bij den landtong van Arabat, om het passeren van Russiesche troepen over dezelve te verhinderen.

Men verneemt uit Smyrna, dat de Arabieren steeds de omstreken van Aleppo verontrusten. Een hunner aanvoerders, *Moro* genaamd, die Smyrna geplunderd heeft, is gearresteerd.

MARSEILLE Dingsdag 31 Julij.

Met de gisteren alhier binnengeloopen paketboot Gange zijn in Frankrijk teruggekomen de gekwetste generaal *Dafond de Villiers* en 200 gekwetste soldaten.

ADVERTENTIEN.

⁂ Getrouwd:

E. P. TEMMINCK,
Notaris te Utrecht,
en
A. J. M. GOBELIUS SCHADD.

Huize *Hoogerlust*, bij Breukelen, 26 Julij 1855.

⁂ Heden overleed alhier H. H. SOMMER, in den ouderdom van 68 jaren.

Breukelen, 29 Julij 1855.

J. H. SOMMER.
J. F. SOMMER.
J. BREUNINGHOFF.
Executeuren Testamentair

Eenige en algemeene kennisgeving.

Zomer Societeits Lokalen.

⁂ Bij gunstig weder VRIJDAG 3 AUGUSTUS, des avonds ten $^{1}/_{2}$ zeven ure

MILITAIR CONCERT.

Kinderen beneden de twaalf jaren worden op dien avond niet toegelaten. Namens Commissarissen,

A. L. E. RAM.

HOTEL DENNENOORD TE DRIEBERGEN.

⁂ De ondergeteekende berigt zijne geëerde begunstigers, dat het 8ste Abonnement Concert van het Fransche Tuin Orchest **uitgesteld** wordt tot Vrijdag den 10den Augustus 1855 (wegens beslotene partij ten zijnen huize). C. A. BAKHUYZEN.

⁂ Te Utrecht, achter St. Pieter, zal, op Zaturdag den 4. Augustus 1855, 's avonds ten 5 ure, worden geveild: Een uitmuntend dubbeld HEERENHUIS, met wit Marmeren Gang, 6 Beneden en 8 Boven-Vertrekken, Mangelkamer, Badkamer, Keukens, Kelders, Zolder, enz., Koetshuis, Stal voor 6 Paarden, Tuin, Moeshof, Tuinmanshuis en 3 Arbeiders-WONINGEN aan de Filosofenlaan, aan de Moesgracht, over den Spoorweg, buiten Tolsteeg, wijk L. 208, 220, 221, 222 en 223 te Utrecht, groot één Bunder, 27 roeden, 60 ellen. In eigendom en genot te aanvaarden, bij de betaling der Kooppenningen en in eigen gebruik, den 1. Mei 1856. Te bevragen ten Kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN, te Utrecht.

⁂ Te Jutphaas in het Brughuis, zal, op Donderdag den 9. Augustus 1855, 's namiddags ten 4 ure, worden verkocht: de VRUCHTEN uit 40 Boomgaarden onder Jutphaas, het Gein, Oudwulven, Tull en Twaal, Vreeswijk, enz. en verpacht de JAGT van 20 Bunders onder Vreeswijk. Te bevragen ten Kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN, te Utrecht.

⁂ **TE HUUR**, twee net GEMEUBELEERDE KAMERS, in een fatsoenlijk Tochuis, op zeer levendigen stand, in 't midden der stad. Te bevragen onder letter W. aan het bureau dezer Courant.

⁂ *IN HUUR* worden verlangd, voor twee Heeren, DRIE GEMEUBELEERDE of ONGEMEUBELEERDE KAMERS met bediening. — Opgave, met vermelding van prijs, gelieve men onder letter D. franco in te zenden aan het bureau dezer Courant.

INSTITUUT JUTPHAAS.

⁂ Aan geëerde Ouders en Voogden wordt beleefdelijk kennis gegeven dat de Vacantie den 17en dezer eindigt.

1 Aug. 1855. A. KOOIMAN.

INSTITUUT DIEDERIKSTEIN
te ZUYLEN.

⁂ De ondergeteekende heeft de eer aan ouders en voogden te berigten, dat hij zijn Instituut ter opleiding van Jonge Heeren, den 13. Augustus a. s. met een zestal Pensionnaires wenscht te openen.

De ligging der gemeente nabij de stad Utrecht en het spoorweg station Maarssen, en de uitnemende geschiktheid der woning bevelen deze inrigting zeer aan, terwijl hij, wat het veelomvattend onderwijs, de opvoeding en de voorwaarden betreft, de vrijheid neemt te verwijzen naar het prospectus, dat op franco aanvrage te bekomen is bij J. MADO, Boekhandelaar op de Oude gracht te Utrecht, en aan het Instituut.

De onderstaande Heeren hebben zich bereid verklaard om belangstellenden de noodige inlichtingen te geven:

De Heer P. ROMEYN, Rector en Schoolopziener te Gorinchem.

De Heer H. E. VERSCHOOR, Burgemeester en Schoolopziener te Sleeuwijk.

De Heer G. A. VAN HOUWENINGE Gzn., te Moordrecht.

De Heer Js SWART, aan den Buitenkant te Amsterdam.

De Heer R. H. J. VEEREN, te Zuylen.

" " P. N. VAN DER STOK, Predt. te Zuylen.

De Heer J. A. BAKHOVEN, Instituteur te Werkendam.

De Heer H. J. BROERS, Med. Docter te Utrecht. C. VAN DRIEL.

De Burgemeester der gemeente Zuylen mag van bovengemelde Inrigting en den Onderwijzer het gunstigst getuigenis geven. De Burgemeester voorn.,

A. C. HARTJENS.

⁂ De ondergeteekende berigt zijne geëerde begunstigers, dat met primo Augustus aanstaande, zijne werkplaats zal verplaatst worden van uit de Korte Nieuwstraat naar het Vreeburg, wijk D. No. 138.

J. A. VAN STRAATEN.
Marieplaats. E. No. 449.

Nederlandsche
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ
DAGELIJKSCHE SNELDIENST,
ZONDER OVERNACHTING TE EMMERIK NAAR MANHEIM.

Van Vreeswijk langs Arnhem naar Manheim dagelijks 's morgens circa 8 ure.

Van Vreeswijk naar Rotterdam des morgens ten ELF URE, in correspondentie met de Spoortreinen van 3 ure van Rotterdam naar 's Hage en van 4 ure van Rotterdam naar Antwerpen.

Bij de aankomst te Vreeswijk en voor het vertrek der Booten is te Utrecht gelegenheid met de Diligence, tegen betaling van 75 Cents de persoon; ook worden er van dezen dienst heen en terug kaarten gegeven, welke van af den datum, dat dezelve genummerd zijn, een jaar geldig zijn, en een aanmerkelijk voordeel aanbrengen van 50 procent. Nadere informatie worden gegeven bij den Heer F. BAKKER, in 't Haagsche Koffijhuis op 't Vreeburg te Utrecht, en bij den Agent H. J. SPARENBURG, te Vreeswijk, alwaar de Stoombooten geregeld aan den stijger kunnen komen, en gelegenheid bestaat tot lading en lossing van alles.

⁂ DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY. Buitengewone genezing van eene *zieke borst*. De vrouw van W.... J.... te Haarlem woonachtig, leed sedert de geboorte van haar laatste kind hevige pijnen aan de borst, waar in zij onderscheidene gaten had. Haar man raadpleegde onderscheidene deskundigen deswegen, doch alles te vergeefs. Eindelijk nam men de toevlugt tot de zalf en pillen van *Holloway*, waarop al spoedig het lijdende deel een beter aanzien verkreeg, en na weinig weken tijds was zij volmaakt hersteld. Door deze uitmuntende zalf, worden ook alle huidziekten spoedig genezen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'S etablissement.

⁂ **VIOLETPOWDER** is een welriekend Poeder, dat de huid ongemeen verfrischt en de liefelijkste geuren om zich heen verspreidt. Het is ook voor de Luijermand zeer aan te prijzen; het pakje kost 40 Cts. in de Dépôts van het Verkoophuis. Engelsche **POEDER-DOZEN** met elegante donzen kwasten. Nieuwe Stofkamreinigers, die wij aanbevelen kunnen, ze maken gemakkelijk werk en kosten weinig. Het kleine Toilet-Instrument voor de overnagels en rouwrandjes; mooije Nagelschuijers, Zakschuijers met en zonder Spiegels; Caoutchouc Haar- en Friseerkammen, Zij- en Dofkammen, Opsteekkammen, etc.

WILLER'S Haarolie, Pomade DUPUYTREN, Dr. HARTUNG'S Pomade, PRICE'S Bearsgrease, DELCROIX Golden Oil, Kinarinden Oël, al de fijne Pomaden van HENRY & DEMARSON en andere Fransche Fabrikanten.

Eau de Cologne van FARINA *Julichsplatz* en *de Fontein Neumarkt.*

Kruidenwijn Essence en Limonadepoeders — Nieuwe Wijn- en Waterkoelers.

Amsterdam Verkoophuis.	Vianen, *M. A. Verkerk.*
Amersfoort, *Jacobs & Meijer.*	Wageningen, *W. J. Tibout.*
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen*	Wijk bij Duurst. wed. *C. Zorn.*
Utrecht *T. Uhlenbroek* Bakkerb	En in de bekende Dépôts in de andere steden.
" *T. Uhlenbroek* Choorst.	
" *L. J. R. Bosch*, Lijnm.	

227e STAATS-LOTERIJ

⁂ Bij den Gekwalificeerden Kollecteur P. H. HAANEBRINK te Utrecht zijn voor bovengenoemde Loterij, Heele en Gedeeltens van Loten verkrijgbaar. Trekking Eerste Klasse 6 Aug. 1855.

227e STAATS-LOTERIJ

⁂ Ten Kantore van J. RIEGEN, op de Marieplaats, No. 430, zijn Heele en gedeelten van Loten in Huur en Koop verkrijgbaar volgens prijs-courant.

BOTERPRIJS AAN DE WAAG TE LEYDEN.
Zaturdag 28 Julij.
Van *f* 42 tot *f* 47.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Tarwe *f* 14,80 tot *f* 15,50. Rogge *f* 10,20 tot *f* 10,50. Gerst *f* 6,30 tot *f* 6,60. Haver *f* 5,20 tot *f* 5,50. Paardeboonen *f* 9,20 tot *f* 9.40. Duiveboonen *f* 9,20 tot *f* 9.50.

De prijs der BOTER te Leeuwarden den 27. Julij *f* 44,00.
KAAS *f* 26,50 à *f* 32,50.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Julij.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk d. temp	Vochtigh	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
			N. Q.						
31	2	zzw.	2.5	758.82	70.7	— 2.7	0.73	0	Zw. bewolkt.
A	10	zw.	0.0	58.62	63 1		97	3.3	Bewolkt. 1)
1	8	w.	3 5	59.64	66.0		81	0	Ligt bewolkt.

1) Te $^{1}/_{2}$8 ure onweer in de verte.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 31 Julij 1855.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . . $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{5}{16}$	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{2}$	
dito dito 3	"	$75\frac{1}{2}$			
dito dito 4	"	$93\frac{3}{8}$	$93\frac{1}{2}$	$93\frac{7}{16}$	
Amortisatie-Sijndicaat $3\frac{1}{2}$	"	$90\frac{1}{4}$			
Oost-Indische Leening 4	"	93			
Aand. Holl. Spoorweg . . .		98			
Aand. Rijn-Spoorweg $4\frac{1}{2}$	"	102			
FRANKRIJK.					
Certificaten 3	"	$64\frac{1}{4}$			
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.* 5	"	$102\frac{7}{8}$	103		
Obligat. 1828 & 1829 5	"	102			
Certificat. 1831 & 1833 5	"	$84\frac{1}{2}$			
Certificaten 1840. . . 4	"	$78\frac{3}{4}$			
Cert. bij *Stieglitz* . . 4	"	78	$78\frac{1}{8}$		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500 . . . . . *f*		$142\frac{1}{2}$	$142\frac{3}{4}$		
Obligatien. 4	pCt.	71			
SPANJE.					
Obligatien 1	pCt.	$18\frac{13}{16}$	$18\frac{15}{16}$	$18\frac{15}{16}$	
dito 3	"	38			
Binnenl. Schuld . . . 3	"	$30\frac{3}{4}$	$30\frac{15}{16}$	$30\frac{7}{8}$	
Amortisable, ...		$4\frac{1}{8}$			
Bewijzen Coupons . . .		$4\frac{5}{16}$	$4\frac{3}{8}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metalick . . . 5	pCt.	$61\frac{9}{16}$	$61\frac{3}{4}$		
Oblig. N. 5	"	73	$73\frac{1}{16}$	73	
dito dito La B. . . . 5	"	73	$73\frac{1}{16}$	73	
dito dito . . . . $2\frac{1}{2}$	"	$30\frac{6}{16}$	$31\frac{5}{8}$	$31\frac{9}{16}$	
BELGIE.					
Certific. bij *Rotschild* $2\frac{1}{2}$	"	$51\frac{3}{4}$			
PORTUGAL.					
Obligatiën 3	pCt.	$33\frac{5}{8}$	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{11}{16}$	
AMERIKA.					
Peru, Geldleening 1854 $4\frac{1}{2}$	pCt.	77	$77\frac{1}{8}$		
Grenada, Oblig. . . . $2\frac{1}{2}$	"	17	$17\frac{3}{16}$		
Mexico, Obl. 1851 £ 100 3	"	$21\frac{1}{4}$	$21\frac{3}{8}$		

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

Bijvoegsel bij No. 182 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Zomerzitting van de Prov. Staten

van Donderdag, 19 Julij.

Tegenwoordig 35 leden; later 36 leden. Afwezig de heeren *Metelerkamp*, *v. Hardenbroek*, *de Beaufort*, *Hartjens* en *Huydecoper van Maarsseveen*.

Wordt lezing gegeven eener missive van Burg. en Weths. van Maarsseveen betrekkelijk de omschrijving van het dijks-ressort van den Lekdijk bovendams, en deze missive gesteld in handen der Komm., belast met het rapport omtrent dit onderwerp.

De heer *v. Beeck Calkoen* brengt rapport uit over de zaak van de uitwatering der Geldersche vallei. De Kommissie herinnert den Staten hoezeer het bekend is, dat daaromtrent vele klagten zijn gerezen, en betoogt, dat het doelmatigste plan van uitwatering bestaat in een te dien einde te graven kanaal, te verdeelen in vakken. Zij brengt voorts een uitvoerig rapport daaromtrent uit op den brief van den Minister van binnenlandsche zaken, betreffende de bij de regering aanhangige plannen tot verbetering dezer uitwatering, gebaseerd op ruime bijdragen der betrokken provincien Gelderland en Utrecht; strekkende dit rapport, dat eene provinciale bijdrage voor Utrecht, worde aangeboden, ten bedrage van $^3/_{10}$ der gezamenlijke kosten van het geheele werk, betaalbaar in jaarlijksche termijnen, nader te regelen. Wordt besloten tot het doen drukken en ronddeelen van het rapport; den dag van behandeling nader te bepalen.

Aan de orde is de beraadslaging omtrent het voorstel van Gedeputeerde Staten tot benoeming van eenen 7den veearts in provincialen dienst.

De heer *v. d. Berg* komt de verplaatsing van den te Amersfoort gestationneerden veearts naar Rhenen niet wenschelijk voor.

De heer *Laan* betoogt, dat de betrekking van veearts zeer uiteenloopend wordt beschouwd; deze vindt hem nuttig, geene niet. Spr., zegt dat men hier te lande, over het algemeen, in dit opzigt, met andere landen en met name tegenover Belgie ten achteren is. Het komt Spr. voor, dat de veeartsen een subsidie behoeven, omdat zij, ook door de nog bestaande konkurrentie met schaapherders en smeden, niet van eigen middelen kunnen bestaan, en dat er dringende behoefte bestaat aan eenen 7den veearts.

De heer *v. Berkel* oordeelt, dat, hoezeer de Komm. betoogt dat ziektegevallen de benoeming van een 7den veearts wenschelijk maken, de vergadering te beslissen hebbe, of hij er al dan niet noodig is; terwijl Spr. vermeent dat die behoefte niet bestaat, en treedt ten bewijze daarvan in eenige vergelijkingen tusschen deze provincie en Zuid- en Noord-Holland, welke, hoezeer een' *drie à vier* maal grooter veestapel hebbende, slechts aan *tien* veeartsen eene provinciale tegemoetkoming verleent, respectivelijk van *f* 1420 en *f* 1000 's jaars.

De heer *Menso* wil de Komm. van landbouw niet bepaald bestrijden; maar onderzocht hebben of het noodig is den 7den veearts aan te stellen. Hij meent, dat de bestaande veeartsen zich eene eventuële verplaatsing moeten laten welgevallen doch wenscht daaromtrent vooraf eene beslissing.

De *Voorzitter* meent te moeten opmerken, dat er wel geen kwestie van kan zijn of een ambtenaar in provincialen dienst moet gehoorzamen aan de orders die men hem geeft, en derhalve ook genoegen nemen met eene hem aangewezen verplaatsing; hetgeen volstrekt van toepassing is op de veeartsen in wier instruktie is opgenomen, dat zij behooren te gaan dáár waar zij worden aangesteld. De kwestie is hier slechts of er een 7den veearts al dan niet moet worden aangesteld; wordt daaromtrent ontkennend beslist, dan moet er worden gevraagd of het eene kanton het andere in dit opzigt behoort te helpen.

Den heer *Kien* is het niet gebleken, dat er behoefte aan een 7den veearts bestaat. Spr. gelooft dat men één van de zes moet verplaatsen; blijkt het later dat dit getal onvoldoende is dan is het nog tijd genoeg er een bij te voegen.

De heer *v. d. Bergh* zegt, dat, wanneer de vergadering besluit tot verplaatsing, en zulks aan den te Amersfoort gestationneerden veearts te beurt viel, deze dan te Rhenen niet in zijne behoefte zou kunnen voorzien.

De *Voorzitter* merkt op, dat deze vergadering niet is geroepen te beslissen of de veearts *Block* of een ander zal worden verplaatst, maar wel of er een 7den veearts noodig is.

De heer *Bastert* is tegen de benoeming van eenen 7den veearts, omdat hij er geen nut van ziet in zijne streken. Het argument van den heer *v. Berkel* komt nog sterker uit als men den veestapel vergelijkt. Bij de begrooting wenscht hij nader op dit onderwerp terug te komen.

De heer *v. d. Poll* komt het voor dat Rhenen behoefte heeft aan een veearts, daar alle andere distrikten daarvan voorzien zijn. Spr. heeft wel in bedenking genomen of men het regt heeft tot verplaatsing, maar meent dat Rhenen evenveel aanspraak heeft als Amersfoort.

De heer *Lagerwey* wenscht opgave te hebben van de standplaatsen der veeartsen, om zijne stem te kunnen bepalen.

De *Voorzitter* geeft die standplaatsen op als: 1 te Amersfoort, 1 te Baarn, 1 te Utrecht, 1 te Breukelen, 1 te Wijk bij Duurstede en 1 te Ysselstein.

De heer *Voet* verlangt, om de diskussie te beëindigen, dat in stemming wordt gebragt: 1°. of een 7e veearts al dan niet zal worden benoemd; 2°. om aan Gedep. Staten de verplaatsing over te laten, en 3°. om, indien de door Spr. bedoelde veearts wordt verplaatst, dezen alsdan te subsidieren.

De heer *Munnicks van Cleeff* zegt, dat men bij de oprigting der veeartsenijschool niet bepaaldelijk beoogd heeft de plaatsing van veeartsen; maar kundige veeartsen te vormen. — Door de verandering der tijden is de voormalige Komm. van landbouw opgeheven, door de thans bestaande Komm. van landbouw is voorgesteld, dat in ieder kanton een veearts zoude zijn, die verpligt moet zijn om in het kanton wekelijks de markten en binnen 14 dagen de gemeenten te bezoeken, om zich te overtuigen van den toestand van het vee en hulp en raad aan behoeftigen kosteloos en aan anderen naar eenen geringen maatstaf te geven. Het subsidie is geene belooning, maar een defroijement tot het houden van een paard om de verschillende gemeenten tijdig te kunnen bezoeken. — Wil men empirisme tegen gaan, bekwame veeartsen houden en bekend blijven met den toestand van het vee, en bij het ontstaan van kwaadaardige ziekten in de verdere verspreiding voorzien, dan behoort men subsidie te geven; met het gemis hiervan zal men het goede doel, dat men bij het voorkomen van de verspreiding van besmettelijke ziekten van het vee beoogt; noch hetgeen men bij de daarstelling van het vormen van veeartsen beoogd heeft, niet bereiken.

De heer *Menso* gelooft, na hetgeen de Voorzitter heeft gezegd, omtrent de verplaatsing der veeartsen, de zaak beslist is, en alleen moet worden gevraagd of er, door verplaatsing, in de behoefte zal worden voorzien?

De *Voorzitter* zegt: Men beweert dat de aanvulling onnoodig is, en heeft gezegd, dat er in Noord- en Zuid-Holland in evenredigheid minder veeartsen zijn. Spr. meent, dat de veeartsen aldaar veel meer verdienen dan in deze provincie en derhalve geene subsidie behoeven. In deze provincie moeten de veeartsen hunne instruktie en hun tarief naleven; dit moet niet worden voorbijgezien.

Aan de stemming onderworpen, wordt het voorstel tot aanstelling van eenen 7. veearts, in provincialen dienst, met 28 tegen 8 stemmen verworpen.

Aan de orde is de behandeling van het voorstel van Gedep. Staten tot het brengen van eene wijziging in het reglement op de veenderijen.

De heer *Menso* zegt, dat, wanneer de intrekking van art. 59 in verband stond tot de uitspraak over de kosten, hij dan zou gelooven, dat het art. kon worden ingetrokken, maar wanneer men het art. als daaraan geheel vreemd beschouwd, dan oordeelt Spr. de intrekking als onvoldoende tot het doel wegens de justitie kosten dat men vermeent te zullen verkrijgen.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat hem het art. altijd is toegeschenen niet met de goede beginsels overeen te komen. De vervolging ter zake van overtreding geschiedt niet in het belang der veenderijen; maar in het belang van het algemeen. De boeten behoort aan het Rijk te vervallen; het Rijk behoort ook de kosten te dragen. Spr. meent, dat het daarom goed is om het artikel in te trekken. Indien het artikel niet wierd ingetrokken, zoude het waarschijnlijk door den regter niet worden toegepast, zoo hij meent, op goeden grond.

De heer *v. d. Poll* zegt, dat wanneer het bestuur der veenderijen nog moet vreezen belast te worden met de kosten van boeten en procedures, dit de taak van het bestuur geenzins veraangenaamt bij de reeds bestaande moeijelijkheden.

De heer *v. Hoytema* zegt, dat het voorstel der Kommissie is gezegd te zijn geschied in algemeen belang. Spr. meent het voorstel te zijn gewaagd; men zal de boete prijs geven, zonder zeker te zijn dat de kosten aan den Staat komen.

In stemming gebragt wordt het voorstel met 27 tegen 7 stemmen aangenomen en alzoo tot intrekking van art. 59 van het veenreglement, bepalende dat de boeten ten behoeve der veenderij kas komen, ingetrokken.

Aan de orde is het Rapport der Kommissie omtrent de Mijdrechtsche droogmakerij.

De heer *v. Hoytema* heeft het Rapport der Kommissie met belangstelling gelezen. Het komt Spr. voor dat het 1e gedeelte der konklusie van het rapport niet is in overeenstemming met de premissen van hetzelve. Spr. zegt dat als de droogmakerij baten heeft opgeleverd de provincie dan in die baten moet deelen; een evenredig aandeel daaraan is niet genoeg; is er geen voordeel, dan bestaat er geen regt tot teruggave.

De heer *Broers* zegt dat de konklusie van het rapport is: dat de provincie regtmatige aanspraak heeft op de baten, enz. Hij gelooft niet dat de provintie *regt* heeft op teruggave, maar wel, dat die *billijk* is; het subsidie is gegeven niet onder *voorwaarde*, maar in *vertrouwen* dat het Z. M. zal behagen daarvan aan de provintie een geëvenredigd aandeel toe te kennen, in de voordeelen, welke de drooggemaakte landen bij verkoop zullen komen op te leveren.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat hoe omslagtig en duister de briefwisseling, over dit onderwerp gevoerd, zijn moge, de aard van de betrekking tusschen de hooge regering en de provincie hem voorkomt zeer duidelijk te zijn. De regering heeft de Mijdrechsche droogmakerij uit hare middelen en uit eene bijdrage der provincie bekostigd. De provinciale bijdrage is op uitnoodiging der regering verstrekt, en, hetgeen reeds van zelf sprak, is bij de uitbetaling van elk gedeelte der toegestane som van *f* 30,000 opzettelijk vermeld, dat de provincie die bijdrage gaf in het vertrouwen dat haar een geëvenredigd aandeel zoude worden toegekend in de voordeelen, welke de droog gemaakte landen bij verkoop zouden opleveren. Er is dus eene overeenkomst ter goeder trouw ontstaan, die tusschen privaatpersonen eene gewone regtsvordering zoude kunnen opleveren; doch die wij mogen verwachten dat door de regering, zonder aarzeling zal worden gestand gedaan. Het werk is sedert een geruimen tijd voltooid en de gronden zijn verkocht. De provincie heeft dus aanspraak op eene rekening en verantwoording van de zijde der regering, die het geheele werk zonder ruggespraak met de provincie heeft ten uitvoer gebragt. Zoodra het blijkt hoeveel de kosten hebben beloopen, en hoeveel de gronden hebben opgeleverd, is ook het bedrag duidelijk waarop de provincie aanspraak heeft. Indien de opbrengst van de gronden gelijk staat met de kosten daarvoor besteed, dan is het niet twijfelachtig of de provincie en het Rijk bekomen elk terug wat zij hebben bijgedragen. Indien de gronden slechts half zoo veel hadden opgebragt als de kosten der droogmaking, zoude de provincie nog aanspraak hebben op *f* 15,000. Wij hebben ons nu te beklagen over de langzaamheid der gevraagde rekening, en over de ongegronde beweringen omtrent sommige opgaven die in de brieven des Ministers voorkomen, zoo als omtrent grondbelasting, die van drooggemaakte gronden niet verschuldigd zijn; — omtrent verlies bij eene dading met den anderen polder, terwijl bij die dading de voordeelen voor het Rijk met de lasten hebben gelijk gestaan. Spr. zegt dat hem uit de onnaauwkeurige en onvolledige opgaven in de mededeelingen voorkomende, toch nog voorkomt, dat bij de ongunstigste berekening, de onderneming niet meer dan 10 pCt. verlies heeft opgeleverd, in welke onderstelling de provincie *f* 27,000 behoort terug te bekomen.

De heer *Ras* zegt, dat het rapport bestreden zijnde de argumenten daartegen moeten worden opgelost: er wordt vooralsnog *niet* voorgesteld eene regtsvordering tegen den Staat in te stellen: de konklusie van het rapport is duidelijk: geene regtsvordering maar eene zedelijke overreding bij den Minister te bevorderen is het doel. Het is niet onbekend dat de Hooge Regering zich bewust schijnt te zijn van de regtmatige aanspraak op de voordeelen, maar er schijnen belemmeringen te bestaan, welke de Minister alleen kan opheffen, maar waaromtrent Z. E. geene beslissing schijnt te kunnen nemen. Men heeft o. a. aangemerkt dat men zich met ten minste *f* 10000 zou kunnen vergenoegen; de Kommissie heeft geene som bepaald, maar wenschtte eerst eene bepaalde regeling gemaakt te zien omtrent de voordeelen. Het komt de Kommissie voor, dat de Minister den Koning de gelegenheid behoort te verschaffen om de gegronde verwachting van de Provinciale Staten niet te leur te stellen.

De heer *Broers* meent dat de uitdrukking van *regtmatige* aanspraak, op zedelijken grond, minder juist is. Spr. ziet in de konklusie wel een *wensch*, een vertrouwen, maar geenszins eene *konventie*, zoo als de vorige Spr. meent.

De *Voorzitter* gelooft dat de strijd zich hier bepaalt tot het regte verstand van een enkel woord en dat het bezwaar is weg te nemen, wanneer in plaats van *regtmatig*, *billijk* werd geplaatst. Spr. gelooft niet dat de aanspraak grond tot regtsvordering kan opleveren. Ged. Staten zijn in becijfering getreden, en hebben aangetoond in cijfers, hoeveel naar hunne meening de provincie in billijkheid zou toekomen. De slotsom was dat aan de provincie kan toekomen *f* 12,264. Toen deze becijfering aan den Minister werd medegedeeld, kwamen er nieuwe bezwaren; de zaak kwam nadeeliger uit, enz. Toen hebben Ged. Staten den Minister medegedeeld dat dan de provincie *f* 10788 toekwam. Ged. Staten hebben dit cijfer niet als uit de lucht gegrepen, maar het is het resultaat van *juiste* becijferingen.

De heer *v. Beeck Calkoen* gelooft dat hier de hoofdzaak is een *goed vertrouwen* In burgerlijke, zoo wel als in regeringszaken moet voorop staan *vertrouwen*. Dat vertrouwen moet ongeschonden bewaard blijven. Spr. neemt aan dat er regtmatige aanspraak bestaat; de Komm. zou die regtmatige aanspraak hebben kunnen toelichten.

De heer *Bastert* beschouwt meer de zaak als onderneming, men behoort dan te deelen in de opbrengst; heeft die onderneming de kosten niet kunnen dekken, dan moet er, in evenredigheid, worden gedeeld. Spr. wenscht op te merken, dat de konklusie sub lett. *a* niet overeenstemt met het besluit van 3 Junij 1838, en gelooft, dat diezelfde woorden moeten behouden worden.

De heer *v. Asch v. Wijck* komt het voor, dat er twee punten te onderscheiden zijn: 1° heeft de provincie aanspraak en 2° zoo ja, tot welk bedrag. Er is betoogd dat door de hooge regering de aanspraak niet volstrekt zou worden ontkend; dit is nog niet zoo zeker. Het komt Spr. voor, dat men van den Minister eene verklaring moet trachten te erlangen, of de aanspraak der provincie wordt erkend, en welke verhouding ten deze moet worden aangenomen. Om tot de bepaling van het aan de provincie toekomende bedrag te geraken, moet de verhouding eerst worden vast gesteld. Spr. helt over tot het denkbeeld dat hier wel degelijk aan bepaalde overeenkomst moet worden gedacht en zou het betreuren, wanneer het moest blijken dat de Hooge regering de overeenkomst ontkende. Wanneer men den minister verzocht zich omtrent het beginsel te willen verklaren zou de zaak een stap vorderen. Het resultaat der berekeningen van Spr. is dat aan de provincie minstens *ƒ* 20000 zou komen; komt men tot eene afrekening, dan zal nader moeten blijken wat de Regering onder de in rekening gebragte grond- en andere lasten verstaat. Ook zal moeten worden onderzocht of al dan niet verzuimd is, aangifte der ontginning te doen, ten einde het voorregt der wet van 1840 te genieten, volgens welke men 25 jaren vrijdom van lasten kan erlangen. Zulks heeft ook noodwendig van invloed moeten zijn op den koopprijs, als ook op het bedrag der registratieregten op de koopakten, welke volgens evengemelde wet voor vast regt moeten worden geregistreerd. Spr. weet niet of de gevorderde aangifte al dan niet heeft plaats gehad, maar acht het van belang, dat de aandacht op deze punten gevestigd zij.

De heer *Ackersdijck* vreest, dat de zaak door de diskussie duisterder wordt; de overeenkomst, het stilzwijgend vennootschap bestond, zoo hij vermeent, hierin dat het Rijk en de Provincie het droog gemaakte land zouden verkoopen, en den koopprijs met elkander deelen in dezelfde verhouding als zij tot de kosten der droogmaking hadden bijdragen: dit behoort den minister duidelijk te worden voorgedragen. Eene verklaring van den minister te vragen, acht Spr. overbodig; er behoeft alleen herinnerd te worden dat de Regering door het aannemen van onze subsidie de aanspraak, die de Provincie nu doet gelden, heeft erkend; de zaak behoort derhalve afgedaan te worden. Ware het eene overeenkomst tusschen privaatpersonen, dan zou zij ter goeder trouw afgeloopen zijn: men kan dus niet veronderstellen dat de regering uitvlugten zoeken zoude.

De heer *Ras* zegt, dat door het woord *regtmatig* in *billijk* te veranderen, de uitdrukking zou zijn *te sterk* of niet *sterk* genoeg. Z. i. beteekent *regtmatig* niet *wettig*, maar drukt dat woord toch meer uit dan enkel *billijkheid; regtmatigheid* komt Spr. voor te zijn de juiste tempering van de beide uitersten. Spr. zegt, dat als men het rapport aandachtig gadeslaat de Hooge Regering alsdan van het een op het ander is gekomen. De kommissie meende niet te moeten vaststellen, dat er eene vennootschap bestond; maar een *contractus innominatus*. Er is geen kwantum bepaald, maar gehandeld in den geest van Gedep. Staten. Spr. vraagt of het bewijs dat de minister zich van de regtmatigheid der aanspraak overtuigd houdt niet uit de geheele briefwisseling voortvloeit?

De *Voorz.* stelt aan de vergad. voor dat er op nieuw een ontwerp adres, aan den minister, houdende een krachtig betoog omtrent deze zaak, zal worden opgemaakt. Na eenige woordenwisseling wordt hiertoe besloten.

Op voorstel van den heer *Ras* wordt eenparig besloten aan den koning een dankadres van wege de Prov. Staten te rigten ter zake van het door Z. M. verleende hulpbetoon, tijdens de plaats gehad hebbende overstrooming.

Hierna wordt de openbare vergadering gesloten, verdaagd tot Dingsdag den 24. Julij en veranderd in eene gesloten vergadering.

Dingsdag 24 Julij.

Tegenwoordig zijn 34 leden. De heeren *Duuring, Schass* en *v. d. Poll* hebben berigt ingezonden niet bij de vergadering te kunnen tegenwoordig zijn. Nog afwezig de heeren *de Beaufort*, *Hartjens*, *v. Asch v. Wijck* en *Huydecoper van Maarsseveen.*

De Komm., belast met de omschrijving van de grenzen voor den Lekdijk bovendams, doet verslag bij monde van den heer *v. Hoytema.* — De konklusie van dit wijdloopig rapport strekt, om Gedep. Staten uit te noodigen, om den hoofd-ingenieur van den waterstaat op de voorgestelde nieuwe omschrijving van het dijksressort te hooren; — de eigenaars der gronden kennis te doen dragen, ten einde deze van de beginselen waarvan het dijkskollegie is uitgegaan hunne bezwaren, wanneer die mogten bestaan, kunnen kenbaar maken. Tevens wenscht de Komm. dat de ontworpen kaart ook ter inzage der ingelanden ter Griffie zal worden nedergelegd, ten einde Gedep. Staten zoo mogelijk in de najaarsvergadering der Staten, een nader voorstel zouden kunnen ter tafel brengen. De Komm. meent nog aan de aandacht der Staten te moeten onderwerpen, of ook niet in de najaarsvergadering een reglement op den Lekdijk-benedendams zou moeten worden ingebragt, waarin de grensbepaling door het dijkskollegie is aangegeven. — Ter griffie; de behandeling in eene volgende vergadering.

De Komm., belast met het opmaken van een adres aan den Minister van Financiën, betreffende het verschil van Gedep. Staten en Z. Ex. over de teruggave van gelden, voortspruitende uit den verkoop van de gronden der Mijdrechtsche droogmakerij, brengt bij monde van den heer *Ras* gemeld adres ter tafel. — Ter griffie, en de behandeling aan de orde gesteld op de eerstvolgende zitting, na afloop der reeds aan de orde gestelde punten.

Het verslag van de kommissie, betreffende de Geldersche vallei, thans gedrukt, en aan de leden rondgedeeld zijnde, stelt de voorzitter voor de behandeling te stellen aan de orde der eerstvolgende vergad., na afloop der aan de orde gestelde zaken.

De vergad. wordt voor een kwartier uurs gesloten.

Na de heropening der zitting wordt overgegaan tot het benoemen van 3 leden voor de Komm., tot het opmaken van een dankadres aan Z. M. den Koning, voor HD. bereidwillendheid, betoond bij de laatste watersnood. — Tot stemopnemers worden uitgenoodigd de heeren *Strick v. Linschoten, Weijers*, *Bastert* en *Voet.*

Tot leden worden gekozen de heeren *Ras*, *Taets v. Amerongen* en *v. d. Poel.*

Aan de orde is het rapport van de Komm., betreffende den schouwbrief over den Mastwijker dijk. — De konklusie strekt, om konform het advies van Gedep. Staten te besluiten, den schouwbrief niet goed te keuren, maar met mededeeling der bedenkingen van Gedep. Staten, aan de polder-besturen terug te zenden.

De heer *van Berkel* zegt zich met de konklusie van het rapport niet te kunnen vereenigen. Hij doet opmerken, dat de Mastwijkerdijk is een gedeelte van den Noord-Ysseldijk, en als *ringdijk* onder het toezigt staat van het grootwaterschap van Woerden en het waterschap van Bijleveld, terwijl hij als *weg* wordt beheerd door de polderbesturen van Achthoven, Mastwijk, Rapijnen en Ysselveld, elk voor een gedeelte. Hij vermeldt de aanleiding tot in de geschiedenis der bezanding, en doet uitkomen, dat, toen de weg gezegd werd behoorlijk gezand te zijn, de genoemde polderbesturen zwarigheid schenen te maken dien *als zoodanig* onder hun beheer te nemen. Uit dien hoofde, zegt Spr., is de weg drie jaren lang onbeheerd gebleven, en daardoor natuurlijk niet verbeterd. Bij missive van 22 Okt. 1853, werd het schouwvoerend bestuur door Gedep. Staten aangeschreven tot het maken van een schouwreglement, en daartoe vervolgens bij herhaling aangemaand. Eindelijk, in 't laatst van 1854, werden de ingelanden, die de bijdragen verstrekt hadden, tot verbetering des wegs, opgeroepen om de rekening goed te keuren van den kameraar van het waterschap van Bijleveld, die zich welwillend belast had met de zorg voor de bezanding. Die rekening werd goedgekeurd, nadat genoemde heer zich verbonden had gemelden weg in behoorlijken staat te zullen opleveren, en tevens werd, op voordragt van het schouwvoerend bestuur, eene Komm. uit ingelanden benoemd tot zamenstelling van een schouw-reglement. De voorschriften, vervat in het provinciaal schouw-reglement op de wegen werden tot grondslag genomen voor de bepalingen in het koncept-reglement, welke bepalingen daarenboven vermeerderd werden met eenige van meer specialen en huishoudelijken aard, terwijl als schouwvoerend bestuur werd voorgesteld gekommitteerden uit de bovengenoemde polderbesturen. In eene vergadering van ingelanden, gehouden in Mei van dit jaar werd tot schouw-reglement benevens de voorgestelde verhoefslaging goedgekeurd, en het schouwvoerend bestuur nam het door de Komm. gekoncipieerde en door de ingelanden goedgekeurde reglement als zijn werk over, en zond het met geleidende missive in ter goedkeuring aan de Provinciale Staten. Gedep. Staten, zegt Spr. wijders, brengen dien schouwbrief ter tafel dezer vergadering, en zeggen in de geleidende missive, dat de verschillende bepalingen op het *schouwen* en *zanden*, in dit stuk vervat, overeenkomstig zijn met die van het prov. regl. op de wegen, en dat alzoo eene speciale regeling van dit onderwerp, waarop echter Gedep. Staten bij herhaling hadden aangedrongen, overbodig is, en wijders, dat de schouwbrief wordt voorgesteld door de besturen der verschillende polders, die zich hier vereenigd als een bestuur over den weg voordoen, en dat een zoodanig vereenigd bestuur niet wettig is. Het moet eenige verwondering baren, zegt Spr., dat, omdat de schouwbrief gescheid is, en immers geschoeid *moet* zijn, op de leest van het prov. regl. hij alzoo als *overtollig* te beschouwen is, en dat men over het hoofd heeft gezien, dat daarin ook nog speciale bepalingen voorkomen, die men in het prov. regl. niet aantreft, en welker naleving van belang is te achten. En wat de *onwettigheid* in het bestuur betreft, hierop moet Spr. aanmerken, dat ingelanden meenden de bevoegdheid te hebben het beheer over den dijk toe te vertrouwen aan gekommitteerden uit de verschillende polderbesturen, die van *ondsher* elk een gedeelte van den Mastwijkerdijk onder hun beheer hadden, dus aan geen nieuw of opgeworpen bestuur, en dat eene zoodanige kombinatie tot één kollegie zou kunnen leiden tot eenheid en regelmaat, en niet in strijd schijnt te zijn met de bestaande wetten of reglementen. Op grond van het boven aangevoerde meent de Spr. de vergadering te moeten voorstellen den in behandeling zijnde schouwbrief goed te keuren.

De *Voorzitter* meent tegen het gesprokene eenige tegenbedenking te moeten maken, want het zou zeker vreemd schijnen, dat Gedep. Staten eerst een schouwbrief vragen, en na ontvangst zeggen, dat hij niet noodig is. Vroeger heeft men gezegd, dat de Mastwijker dijk verbetering behoefde, en de provincie gaf daartoe een subsidie van *ƒ* 100. De weg werd toen gemaakt door den heer *Pabst*, niet in zijne betrekking als kameraar van het kollegie van Bijleveld en den Meerndijk, maar als partikulier, afgescheiden van de besturen. Bij die daarstelling schijnt weinig overleg geweest te zijn. Althans dezelfde Spr. van zoo even heeft voor 2 jaren verklaard, dat de weg zoo slecht was, even als of er niets aan ware gedaan. Spr. heeft toen Gedep. Staten verdedigd, en het ware verband dezer zaak aan den dag gelegd. Men heeft de polderbesturen herhaald aangeschreven, om den weg te verbeteren, doch door hen werd gezegd: „wij zijn niet bij magte. De taak, den kameraar gegeven, is nog niet afgeloopen; wij moeten een schouwreglement hebben." — Gedep. Staten hebben toen gezegd: dat zijn bezwaren, die het best door u zelven kunnen worden opgeheven. Neemt dus die bezwaren weg, en maakt den weg beter. — Niettegenstaande is er niets gedaan, en ontving men bij aanvrage steeds het antwoord, dat de taak van den kameraar nog niet was afgeloopen. Eindelijk komt men met een schouwbrief, eenige weinige dagen voor de opening dezer vergadering. Gedep. Staten waren toen niet bij magte, om hunne bezwaren tijdig aan de polderbesturen mede te deelen. Spr. heeft dit oogenschijnlijk aangemerkt, om de tegenstrijdige handeling van Gedep. Staten weg te nemen. Z. Exc. gelooft echter niet, dat de beslissing dezer vergadering iets zal terugwerken op de handelingen van Gedep. Staten. De Staten hebben alleen te oordeelen over het stuk, zoo als het daar is nedergelegd, en dan vraagt Spr.: wie heeft het gemaakt? — niet een polderbestuur, maar eenige polderbesturen hebben zich vereenigd, en hebben te zamen een schouwbrief opgemaakt. Een polderbestuur is een erkend ligchaam; gemeenschappelijke besturen kennen wij niet. Het is dus geene wettige vergadering, die het stuk heeft opgemaakt, en door het aan te nemen, zouden de Staten zich moeijelijkheden op den hals halen. Spr. haalt tot voorbeeld aan, hoe het gegaan is met den weg van Jutphaas naar den Oudenrijn: die is op dezelfde wijze daargesteld, doch toen het op betalen aankwam, onttrokken zich de Ingelanden, en zeiden, dat de gemengde besturen geen erkend ligchaam daarstelden. Het toezigt over de wegen is aan de Staten opgedragen, die een prov. reglement over de wegen hebben gemaakt. Aan dat reglement moeten de Staten zich houden, en dat moet worden nageleefd. Alles is geregeld, en behoeft dus geene nieuwe regeling. Maar wat is hier de zaak: de weg is bekend als kleiweg; men is tot niets meer verpligt, dan om hem in dien staat te houden. Nu willen de Ingelanden er een zandweg van maken, en aan het schouwvoerend bestuur het regt tot schouwen geven. Om daartoe te geraken, verandere men slechts den weg op de legger, en alsdan moet dezelve als zandweg onderhouden worden. Is er geene behoorlijke verhoefslaging, dan moet die maar worden gemaakt, en zoo doende is men op den wettigen weg.

(*Vervolg in een volgend Bijvoegsel*)

Utrecht, bij L. E. BOSCH en COMP.